

Tabela* – Otwarty dialog na rzecz mediacji

Propozycje przygotowane w Akademickim Centrum Mediacji UMCS (komórki organizacyjnej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS)

Uwagi dotyczą głównie mediacji ws. cywilnych i obejmują propozycje do prac legislacyjnych. Odrębnym elementem, nie ujętym poniżej, jest zakres potrzebnych zmian na etapie stosowania prawa oraz szeroko rozumianej edukacji mediacyjnej

L.p.	Nazwa podmiotu	Propozycja rozwiązania	Uzasadnienie	Osoba do kontaktu	e-mail	Załącznik tak/nie
Propozycje ogólne						
1.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	Zebranie przepisów dotyczących mediacji z wielu aktów prawnych i wprowadzenie ustawy o mediacji.	Regulacja ustawowa dotycząca wyłącznie instytucji prawnej mediacji wskazałaby na: a) uznanie przez Ustawodawcę postępowania mediacyjnego, jako w pełni akceptowanego oraz preferowanego postępowania prawnego w zgodzie ze ścieżką: negocjacje – mediacje – sąd (np. <i>MediationsG</i> (Niemcy), Ustawa nr 202/2012 Coll (Czechy), Dekret 28/2010 (Republika Włoska)). Forma ustawodawstwa motywującego. Słowo mediacja tylko w k.p.c. pojawia się 175 razy a instytucja mediacji jest regulowana w ponad 40	Paweł Kłos	acm@mail.umcs.pl	Nie

			<p>różnych aktach prawnych (w przypadku konieczności przekazania konkretnych danych liczbowych oraz listy aktów prawnych prosimy o kontakt),</p> <p>b) łatwość i prostotę interpretacji merytorycznych przepisów prawnych (dotychczasowe rozczłonkowanie elementów dotyczących mediacji w wielu aktach prawnych jest szkodliwe, w szczególności w kontekście wykładni przepisów, np. instytucja pełnomocnictwa, archiwizacja dokumentacji, kwalifikacje i odpowiedzialność zawodowa mediatorów, wyłączenia tajemnicy mediacji, umorzenie postępowania cywilnego z powodu podjęcia ugody mediacyjnej, zażalenia dotyczący odmowy zatwierdzenia przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, itd.),</p> <p>c) jednoznaczne wskazanie, że przepisy dotyczące mediacji są przepisami bezwzględnie obowiązującymi postępowania prawnego.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>Zob. k.p.c, k.p.k., k.p.a., gdzie strony bądź uczestnicy postępowania nie mogą zmieniać treści postanowień przepisów w zależności od własnych oświadczeń woli (to brak zrozumienia tego elementu jest powodem nieprawidłowej wykładni w wielu sytuacjach),</p> <p>d) możliwość połączenia regulacji cywilnych, karnych, administracyjnych (w szczególności w kontekście prac nad Krajowym Rejestrem Mediatorów) w jednym akcie prawnym,</p> <p>e) uregulowanie zasad odpowiedzialności zawodowej mediatorów,</p> <p>f) możliwość jasnego przedstawienia (w sposób zrozumiały) adresatom norm prawnych intencji prawodawcy w kontekście zastosowania instytucji prawnej mediacji (zob. roz. Zasady techniki prawodawczej),</p> <p>g) dodanie sekcji w zakresie edukacji mediatora oraz uzyskania niezbędnych kwalifikacji (zgodność z europejskimi i polskimi</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			ramami kwalifikacji). W chwili obecnej brak jest jednolitej oraz jasnej informacji dotyczącej wymogów zostania mediatorem.			
Propozycje szczegółowe						
2.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	Zmiana artykułu 183 ⁴ § 1 k.p.c. przez wykreślenie „Postępowanie mediacyjne nie jest jawne.” Dodanie „Postępowanie mediacyjne odbywa się przy drzwiach zamkniętych. Udział w postępowaniu biorą wyłącznie osoby zawiadomione.	Artykuł 183 ⁴ § 1 k.p.c. w dotychczasowej formie sprawia problemy interpretacyjne z uwagi na wieloznaczność zwrotu „niejawność postępowania” (w rozumieniu braku wyrażności i ostrości wyrażenia). Nie wydaje się aby ustawodawca, rozumiał zwrot „niejawność” inaczej, niż „postępowanie przy drzwiach zamkniętych” z ang. (<i>in camera</i>). Zatem sformułowanie przepisu powinno bezpośrednio oddawać intencję prawodawcy (§ 6 rozporządzenia w sprawie "Zasad techniki prawodawczej). Zob. też art. 152 § 3 k.p.c.	Paweł Kłós	acm@mail.umcs.pl	Nie
3.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	Zmiana artykułu 183 ⁴ § 2 zd. 1 i 2 k.p.c. przez wykreślenie „Mediator, strony i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym są obowiązane zachować	Powyższa propozycja to uproszczenie konstrukcji przepisu przy zachowaniu kompetencji do ujawnienia tajemnicy w dyspozycji uczestników postępowania. Wyłączmy tajemnicę do której zobowiązany jest mediator i osoby z nim współpracujące. Zwracamy	Paweł Kłós	acm@mail.umcs.pl	Nie

	<p>w tajemnicy fakty, o których dowiedziaty się w związku z prowadzeniem mediacji. Strony mogą zwolnić mediatora i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym z tego obowiązku”</p> <p>Dodanie „Osoba biorąca udział w postępowaniu mediacyjnym ma obowiązek zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedziata się w związku z postępowaniem mediacyjnym. Osoba biorąca udział w postępowaniu mediacyjnym może zwolnić inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym z obowiązku zachowania w tajemnicy informacji o</p>	<p>uwagę na rozróżnienie terminów „wszczęcia” i „prowadzenia” w przedmiocie logicznego wykluczania się nazw. W ten sposób klaryfikujemy zakres odpowiedzialności, bądź jej braku, za ujawnienie niektórych informacji, np. informacja o nieprzystąpieniu do mediacji przez stronę.</p>			
--	--	--	--	--	--

		faktach, przez nią przekazanych”				
4.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	<p>Zmiana artykułu przez wykreślenie dotychczasowej treści art. 183⁴ § 3 k.p.c. i dodanie jej do nowo utworzonego art. 183⁴ § 5 k.p.c.</p> <p>Dodanie art. 183⁴ § 3 k.p.c. w nowym brzmieniu: Mediator oraz osoby współpracujące w organizacji i prowadzeniu mediacji zobowiązane są do zachowania w tajemnicy wszystkich faktów związanych z prowadzeniem postępowania mediacyjnego” oraz wykreślenie art. 259¹ k.p.c.</p>	<p>Za pomocą tak skonstruowanego przepisu oraz wykreślenia art. 259¹ k.p.c. ustawodawca wprowadziłby bezwzględność zachowania tajemnicy przez mediatora. Tak rozumiana regulacja wpłynęłaby na zwiększenie zaufania społecznego do instytucji mediacji. Nie jest tajemnicą, że część mediatorów współpracuje z innymi osobami przy organizacji postępowań mediacyjnych, zarówno w kontekście organizacji i administracji mediacjami oraz prowadzenia mediacji, np. osoba protokółująca lub osoba odbywająca staż. Takie osoby powinny być objęte tajemnicą mediacji w ujęciu bezwzględnym.</p>	Paweł Kłós	acm@mail.umcs.pl	Nie
5.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	<p>Dodanie art. 183⁴ § 4 w brzmieniu „Tajemnica mediacji opisana w artykule 183⁴ § 2 i 3 nie obowiązuje w przypadkach:</p>	<p>Wyłączenia dotyczące tajemnicy mediacji ze względu na interes stron i innych uczestników mediacji oraz dobra publicznego powinny zostać jasno wskazane w przepisach prawnych. Zmiana została</p>	Paweł Kłós	acm@mail.umcs.pl	Nie

		<p>a) ujawnienia informacji jest konieczne w celu wdrożenia lub egzekwowania ugody;</p> <p>b) konieczności ujawnienia informacji ze względu na porządek publiczny, dobro dziecka, możliwość wystąpienia szkody fizycznej lub psychicznej;</p> <p>c) informacji dotyczących faktów mało ważnych dla sprawy oraz interesów prawnych stron.</p>	<p>zaproponowana za przykładem regulacji prawnej mediacji w niemieckim porządku prawnym (sekcja 4 <i>MediationsG</i>). Zmiana taka doprowadziłaby do zwiększenia zaufania do instytucji mediacji z racji wskazania małej liczby włączeń tajemnicy mediacji, z jednoczesnym wskazaniem preferencji ochrony podstawowych dóbr przez prawodawcę.</p>			
6.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	<p>Zmiana art. 183⁵. § 1. przez wykreślenie „Mediator ma prawo do wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji, chyba że wyraził zgodę na prowadzenie mediacji bez wynagrodzenia”</p>	<p>Wprowadzenie zmiany w artykule 183⁵ § 1 prowadzi jedynie do prawnej regulacji i tak powszechnej praktyki przeprowadzania mediacji bez kosztów (bez wynagrodzenia i wydatków). Funktor prawdziwościowy alternatywny łącznej „lub” to możliwość wykładni (rozumienia) przepisu co do wyłączenia z płatności poszczególnych składników.</p>	Paweł Kłós	acm@mail.umcs.pl	Nie

		Dodanie „Mediator ma prawo do wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji, chyba że wyraził zgodę na prowadzenie mediacji bez wynagrodzenia lub wydatków.				
7.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	Wprowadzenie regulacji prawnej umożliwiającej obowiązkowe kierowanie do mediacji przez Sąd	<p>Ewentualne obowiązkowe uczestnictwo w spotkaniach informacyjnych nie przyniosło skutku w postaci zwiększenia liczby postępowań mediacyjnych (zob. art. 183[§] 5 k.p.c. <i>in fine</i>). Propozycja uwzględnia trzy elementy, w tym stwarza podwaliny do wykorzystania zasady autorytetu (pkt c): a) niechęć do wypełniania obowiązku, który nie jest powszechnie uznawany; b) fakultatywne dla sądu kierowanie do mediacji stron sporu – obowiązkowe dla stron sporu uczestnictwo w mediacji; c) poczytywanie wykonywania obowiązku wskazanego przez sąd, jako elementu realizacji wymiaru sprawiedliwości.</p> <p>Propozycja wzorowana na rozwiązaniach czeskich, gdzie w</p>	Paweł Kłós	acm@mail.umcs.pl	Nie

niektórych przypadkach ma miejsce możliwość skierowania na obowiązkową trzygodzinną sesję mediacyjną przez Sąd prowadzący sprawę. Do rozważenia zakres przedmiotowy spraw mediacyjnych (w szczególności rodzinnych, cywilnych, pracowniczych i gospodarczych). Przy tak skonstruowanym obowiązku prawnym to sędzia prowadzący sprawę byłby uprawniony do podjęcia wiążącej strony decyzji prawnej, będąc jednocześnie najbliższej prowadzonej sprawy.

Uwaga:

Wprowadzenie tak brzmiącego przepisu jest sensowne w przypadku przyjęcia w programach wyższych studiów prawniczych oraz w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (zarówno w procesie kształcenia aplikantów sędziowskich, jak i w procesach doskonalenia zawodowego sędziów) zwiększenia zakresu materiału dotyczącego instytucji prawnej mediacji oraz obligatoryjności wszystkich zajęć dotyczących przedmiotu.

Obszar edukacyjny winien zawierać tematykę tzw. „zdolności

			<p>mediacyjnej” obejmujący zespół dyrektyw wskazujących na możliwość przeprowadzenia mediacji. (np. w <i>Założeniach harmonogramu działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na 2025 rok</i> odnaleziono propozycję szkolenia w mediacjach wyłącznie w sprawach karnych. Źródło: www.kSSIP.gov.pl/sites/default/files/zalacznik_do_uchwaly_59_2024.pdf (dostęp: 30.07.2024)</p>			
8.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPiA UMCS)	<p>Wprowadzenie ryczałtu za prowadzenie mediacji ze skierowania sądu w sprawach majątkowych, gdzie nie da się ustalić wartości przedmiotu sporu, lub w sprawach niemajątkowych. Sytuacja dotyczyłaby spraw gdzie nie wyznaczono posiedzeń mediacyjnych. W zależności od skomplikowania sprawy ryczałt mógłby być podwyższany od 50 do 100 (%).</p>	<p>Propozycja powyższej zmiany jest uwarunkowana niespójnością przepisów 183¹¹ zd.2 k.p.c. w brzmieniu „Wyznaczenie posiedzenia mediacyjnego nie jest wymagane, jeżeli strony zgodzą się na przeprowadzenie mediacji <u>bez posiedzenia mediacyjnego</u>” oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym § 2 ust. 2 „W sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz w sprawach o prawa niemajątkowe wynagrodzenie mediatora za prowadzenie postępowania mediacyjnego wynosi</p>	Paweł Kłós	acm@mail.umcs.pl	Nie

za pierwsze posiedzenie 150 złotych, a za każde kolejne – 100 złotych, łącznie nie więcej niż 450 złotych”.

W prowadzeniu mediacji może wystąpić sytuacja gdzie posiedzenia mediacyjne (spotkania) nie będą się odbywać, a mediacja będzie w toku. Zatem nie jest pewny sposób obliczania wynagrodzenia mediatora. Propozycją jest ryczałt i możliwość jego podwyższenia. Wyznaczanie ewentualnego podwyższenia należności byłby zależny od mediatora a obowiązek ewentualnej kontroli mógłby spoczywać na podmiocie kierującym. Takie podejście czyni zadość wymaganemu nakładowi pracy mediacyjnej oraz zakresowi posiadanych kompetencji w rozwiązywaniu spraw spornych. Wzór może stanowić § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym w brzmieniu „W przypadku gdy problem będący przedmiotem opinii jest złożony, stawka może być podwyższona do

			50 %, jeżeli biegły posiada dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski.”			
9.	Akademickie Centrum Mediacji UMCS (WPIA UMCS)	Wprowadzenie obowiązku przechowywania i archiwizacji protokołu z mediacji wraz z ewentualną ugodą	W chwili obecnej mediator po przeprowadzeniu mediacji realizowanej umownie nie ma obowiązku przesyłania do sądu właściwego protokołu wraz z ugodą, jeśli strony mediacji nie wyrażą woli jej zatwierdzenia. Nie ma też obowiązku przechowywania dokumentacji. Jednocześnie uгода nie może zostać zatwierdzona bez złożenia dokumentacji przez mediatora w sądzie właściwym. Zob. art. 183 ¹³ . § 1. „W przypadku gdy strona, po zawarciu ugody, w ramach mediacji prowadzonej na podstawie umowy o mediację, wystąpi do sądu z wnioskiem o zatwierdzenie ugody <u>mediator składa protokół w sądzie, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy według właściwości ogólnej lub wyłącznej</u> ”. Obowiązek składania dokumentacji z mediacji w sądzie właściwym podwyższałby bezpieczeństwo prawne dla osoby podpisującej ugodę, jeżeli nie zdecydowała się ona na zatwierdzenie ugody bezpośrednio	Paweł Kłos	acm@mail.umcs.pl	Nie

			<p>po przeprowadzonym postępowaniu mediacyjnym. Sytuacja umożliwiłaby przymusowe wykonania postanowień ugody w drodze egzekucji. W roku 2005, kiedy wprowadzono mediację w sprawach cywilnych do polskiego porządku prawnego, do sądów powszechnych prawdopodobnie był przesyłany wzór dzienników rejestracyjnych postępowań prowadzonych przez mediatora. Warto rozważyć powrót do tych rozwiązań w kontekście regulacji art. 118 k.c.</p> <ul style="list-style-type: none">Można również rozważyć zmianę postanowień dotyczących przechowywania i archiwizacji akt sądowych, zob. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia. <p>Rozporządzenie określa warunki i zakres przechowywania akt w sądzie przez okres niezbędny ze względu na rodzaj i charakter spraw, terminy przedawnienia, interesy osób biorących udział w postępowaniu i</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>znaczenie materiałów zawartych w aktach jako źródła informacji oraz warunki i tryb przechowywania i przekazywania akt archiwom państwowym, a także warunki i tryb niszczenia akt po upływie okresu ich przechowywania.</p> <p>Takie postanowienia powinny też dotyczyć protokołu wraz z ewentualną ugodą z postępowania mediacyjnego.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

**Proszę o uzupełnienie tabeli oraz dołączenie niezbędnych załączników w formie plików DOC, DOCX jeśli proponowane rozwiązania są przygotowane w formie załączników.*

30.07.2024 r.
 (data, podpis)

ZGODA NA PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH

- 1) W oparciu o art. 6 ust.1 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/ WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) **wyrażam dobrowolnie zgodę** na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w tabeli, w tym na publikację tabeli na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz stronie Mediacja na portalu Facebook.

30.07.2024 r.
 (data, podpis)

- 2) Oświadczam, iż zapoznałam/em się z klauzulą informacyjną znajdującą się w komunikacie Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczącym *Otwartego dialogu na rzecz mediacji.*

30.07.2024 r.
 (data, podpis)